

המעשה הוא העיקר

חודש אלול

ענינו חשבון הנפש דשנה החולפת, ובעיקר - ההכנה לשנה החדשה

א. חודש אלול (החל מיום א' דראש חודש) הוא חודש החשבון והתשובה - שבו עושים חשבון-נפש על כל העבודה במשך השנה כולה, כדי לתקן ולהשלים את החסר כו', ועוד וגם זה עיקר שעל ידי זה נעשית ההכנה לעבודה דשנה הבא עלינו לטובה, שתהי' באופן נעלה יותר, עד לתכלית השלימות.³

ב. יש לעורר ולזרו אודות כל עניני העבודה דחודש אלול, חשבון-נפש ותיקון ושלימות השנה החולפת והכנה לשנה הבא עלינו לטובה, בכל פרטי עניני העבודה הגרמזים בחמשת הראשי תיבות ד"אלול", תורה עבודה וגמ"ח, תשובה וגאולה.⁴

וזאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

1) ראה ש"פ שופטים תשמ"ט הערה 1 - התוועדיות ע' 236: "אף שימי החודש מתחילים מיום השני דראש חודש אלול, כ"י, העבודה דחודש אלול מתחילה כבר ביום הראשון דר"ח, עם היותו יום השלושים דחודש מנחם-אב". ושם ע' 236: "ובזה גופא ישנה הדגשה מיוחדת על העבודה הפרטית דכל יום ויום בפ"ע, ובלשון הידוע "כל יומא ויומא עביד עבידת" - דיש לומר, שבכל יום יום מימי החודש פועלים בנוגע לאותו יום בחודש בכל חדשי השנה [ושם הערה 6: ע"ד שמצינו בנוגע להימים שבין ר"ה ליוה"כ - שבעה ימים הכוללים שבעת ימי השבוע, שכל א' מהם שייך ופועל על אותו יום בשבוע במשך השבועות דכל השנה כולה] [הן בנוגע לשנה החולפת והן בנוגע לשנה הבעל"ט], היינו, שביום ראשון דחודש אלול נעשית העבודה בנוגע ליום ראשון שבכל חדשי השנה, ועד"ז בשאר ימי חודש אלול, עד ליום כ"ט אלול, שבו נעשית העבודה בנוגע ליום כ"ט (וגם בנוגע ליום ל') שבכל חדשי השנה".

2) ראה ש"פ עקב תנש"א - התוועדיות ע' 167-8: "...נקודה עיקרית שצריכה להיות בחשבון הנפש דחודש אלול: החשבון צדק דהעבודה במשך כל ימי השנה צריך להיות בשלשה ענינים: (א) כיצד עבד יהודי את עבודתו ד"אני לדודי" בדרך מלמטה למעלה, כמה כוחות עצמו ויגיעה השקיע בעבודה זו, ובכללות - החשבון בנוגע להעבודה בבירור הגוף וחלקו בעולם. (ב) נוסף לזה - אין ליהודי להסתפק רק בחשבון הנפש בנוגע לעבודתו מן הקל על הכבד, אלא צריך לעשות גם חשבון כיצד עבד את עבודתו ד"דודי לי" בדרך מלמעלה למטה, עבודה בשלימות (של שבת) יהודי יכול וצריך לדרוש מעצמו מצד זה שיש לו נשמה (שהקב"ה בעצמו, "מלך חי וקיים", נתן לו ונותן לו בכל בוקר). (ג) נוסף לזה צריך להיות אצלו גם החיבור דשני הענינים יחדיו: אפילו כאשר הוא אווח בשלימות העבודה, ה"ז צריך להיות קשור עם "דודי" לי, עם האדם ("אני") כפי שהוא נמצא נשמה בגוף למטה, ואדרבה: דווקא ע"י ה"אני דודי" נפעל הגילוי ד"דודי לי. עיין שם בארוכה.

3) ש"פ ראה תשמ"ח - התוועדיות ע' 198.

4) ש"פ ראה תשמ"ח - התוועדיות ע' 208. ושם ע' 198 הערה 7: "ובפרטיות: "אנה לידו ושמתו לך" - תורה, "אני לדודי ודודי לי" - עבודה (תפלה), "איש לרעהו ומתנות לאביניו" - גמ"ח, "את לבבך ואת לבב" - תשובה, "אשירה לה' ויאמרו לאמר" - גאולה (ראה קונטרס משיחות ש"פ ראה תשמ"ו. וש"ג). ועוד. אודות העבודה בענין הגאולה בחודש אלול ראה בארוכה ש"פ ראה תשמ"ח - התוועדיות ע' 198 ואילך. ועוד. וראה ש"פ שופטים תשמ"ח - התוועדיות ע' 235: "והאופן בפרטיות איך שיהודי צריך לעשות העבודה דאלול - לא נאמר בפירוש בתורה שבכתב ובספרי תורה שבע"פ, כי זה ניתן לכא"א, שיתבונן לפי כללי התורה איך שצריך לחזק יותר את הקשר שלו עם הקב"ה. ובראי - ע"י קיום ההוראות שהפוסקים בדורות שלפנ"ז כבר הורו, ובכללות - שאילול הוא חודש החשבון והתשובה על כללות העבודה במשך השנה, כמרומז גם בתנשימה הר"ת ד"אלול", כנגד תורה עבודה וגמ"ח, תשובה וגאולה, כולל במיוחד - המנהגים דחודש אלול בש"ע ואחרונים, ומתם: המנהג לאחל לכא"א כתיבה וחתמה טובה, המנהג לפשפש בדקדוקי מצוה, לבדוק התפילין ומזוזות וכו'. המנהג להרבות בצדקה. ועוד".

ג. מבוואר באחרונים שבחודש אלול הוא הזמן המתאים להרבות בתפלות ותחנונים, שההדגשה אצל כל בני ישראל היא שמוסיפים בעניני תפלה, ועד שאפילו תלמידי-חכמים ממעטים מזמן לימודם בתורה כדי להוסיף בעניני תפלה.⁵

הוספה מיוחדת בלימוד התורה ובהדגשה ענין התפלה שבתורה

ד. והדגשה מיוחדת בנוגע להוספה בלימוד התורה - שהענין דמלך בשדה קשור בעיקר עם לימוד התורה, ובפרט שגם השלימות דעבודת התשובה שבחודש אלול - תשובה עילאה - היא על ידי לימוד התורה.⁶

ה. בההוספה בלימוד התורה שבחודש אלול צריך להיות הדגשה מיוחדת על ענין התפלה שבתורה, ובפרט על ידי לימוד פנימיות (סתים) התורה, שעל ידה נעשית ההתקשרות דפנימיות (סתים) דישראל אם הפנימיות (סתים) דהקדוש ברוך הוא.⁸

לפרסם ע"ד העבודה שבחמשת הר"ת דאלול ולהדגיש ענין הגאולה

ו. לפרסם ולעורר בכל מקום ומקום ע"ד העבודה המיוחדת דחודש אלול המרומזת בחמשת הראשי-תיבות דתורה תפלה, וגמ"ח תשובה וגאולה, ובהדגשה מיוחדת בנוגע לענין הגאולה, כפי שתודרת בכל עניני העבודה.⁹

החשבון צדק צריך להיות במיוחד שהגאולה צריכה לבוא

ז. החשבון צדק דחודש אלול - (ש)צריך להיות במיוחד בנוגע להמצב דעקבתא דמשיחא, לעורר עצמו ולעורר אחרים, ובעיקר לעורר כביכול את הקדוש ברוך הוא - שלפי כל החשבונות ה"י צריך הקדוש ברוך הוא להביא את הגאולה.¹⁰

ח. השמחה דחודש אלול, הבאה מזה שה"מלך בשדה"¹¹, מזה שבנ"י קשורים עם עצמותו ית' - הרי זה למעלה ממדידות והגבלות¹², [ולכן אין זה בגדר ציווי וחיוב]¹³.

5) ש"פ תבוא תשמ"ט - התוועדיות ע' 315.

6) ראשי דברים משיחת מוצאי יום ד' ח"י אלול ה'תנש"א.

7) ש"פ שופטים תש"נ - התוועדיות ע' 203.

8) ש"פ תבא תש"נ - התוועדיות ע' 255.

9) ש"פ ראה תנש"א - התוועדיות ע' 188: "ע"ז שחזורים ונעשים ברוחה של הגאולה (כולל ובמיוחד ע"י לימוד התורה בעניני הגאולה וביה"מ), מתוך צפי' וודאות גמורה שתיכף ומיד ממש רואים בעיני בשר שהנה זה (המלך המשיח) בא". וראה ש"פ שופטים תש"נ - התוועדיות ע' 203: "במצינו ביום הש"ק הראשון דחודש אלול, יש לעורר ולפרסם אודות כל עניני העבודה דחודש אלול...". ועוד.

10) ש"פ עקב תנש"א - התוועדיות ע' 170: "שלפי כל החשבונות שהקב"ה הראה בתורתו ובהניסים שהוא עושה בעולם... ובפרט בשנה זו, שלפי כל החשבונות והסימנים היא ה"שנה שמלך המשיח נתגלה ב"ר".

11) ראה ש"פ שופטים תשמ"ח - התוועדיות ע' 230: "וצריך להבין: מכיון שבחודש אלול ה"מלך בשדה", שהקב"ה נמצא עם כא"א (אפילו) כמו שהוא בעניני חול שלו - ה"י אדרבא צריך להיות אז שמחה הכי גדולה ובפרט כמודגש בשם דחודש אלול ר"ת "אני לדודי ודודי לי", ש"דודי" מורה על אהבה (וקירוב בין הקב"ה לבני"י), ובלשון הב"ח: "ליבו קרוב אל דודו בתשובה, ואז דודו קרוב לקבל תשובה מאהבה". ובפרט שכלל בחודש אלול הקב"ה הוא כמו "מלך בשדה", שמראה פנים שוחקות לכולם" (ששחוק הוא בדוגמת שמחה) - הרי זה צריך לעורר שמחה גם אצל בני"י, כמים הפנים לפנים. ואעפ"כ, לא רק שלא מצינו שבחודש אלול יהי' חיוב דעונג ושמחה, אלא יתירה מזו: המשל ד"מלך בשדה" - שאז הוא "מראה פנים שוחקות לכולם" - הוא ביאור על זה שאלול אינו יר"ט, שזה שולל (לכאורה) חיוב השמחה באלול? ושם ע' 234: "ע"פ כל ה"ל יש לומר, שזה שאין ציווי שבחודש אלול צריך להיות בשמחה, ולא רק שאין ציווי על זה (מן התורה וגם לא בדברי סופרים) אלא שלא נמצא אפי' בדברי האחרונים, כולל גם דרושי חסידות - אע"פ שלא יכול להיות שמחה יותר גדולה מזה שהקב"ה מקבל את כל אחד ואחת, ב"סבר פנים יפות" ר"מראה פנים שוחקות לכולם" - הוא כי השמחה דחודש אלול היא למעלה מגדר ציווי (אפי' מגדר ציווי שחוקת בכתב בספרים): השמחה דיהודי שבאה מ"אני לדודי ודודי לי", מזה שעצם מציאותו קשורה עם עצמותו ית' מוקדש לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח,

ולזכות החתן הת' שלמה שיח' והכלה מרת חנה רבקה תח"י הרשקופ

לרגל נישואיהם בשעתומ"צ ביום ג', ח"י מנחם-אב, ה' תהא שנת אראנו סגולות

נא לתלות על כותלי בית הכנסת, ומצווה לפרסם בכל מקום! כותבתינו באינטרנט: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

לברך בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בכתב ובע"פ
י. להשתדל לברך (ולהתברך) איש את רעהו ואשה את רעותה
(וכן הטף, ילד לחבירו, וילדה לחברתה), לכאו"א בפרטיות
ולכלל ישראל, בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה, הן בע"פ, פנים אל פנים, והן בכתב¹⁵.

יא. יש לברך עוה"פ ברכת כתיבה וחתימה טובה (אע"פ שכבר
בירכו כמ"פ), אשר, על ידי זה ניתוסף עוד יותר בהכתיבה
והחתימה טובה, בטוב הנראה והנגלה, שכבר נתן הקדוש ברוך
הוא לכאו"א בתוך כלל ישראל, עד להוספה שבאין ערוך¹⁶.

יב. "המנהג ישראל" הוא, שגם ילדים שקודם בר-מצוה או
בת-מצוה יברכו, (בכתיבה וחתימה טובה) [אף שאין זה דרך ארץ
וכבוד שילד קטן יברך אדם מבוגר]¹⁷.

לבדוק התפילין ומזוזות - ולפרסם לכל אחינו בני" - שליט"א
יג. איתא באחרונים "יש אנשי מעשה נוהגין שבחודש הזה
בחודש הזה מפשפשים בדקדוקי מצוה להיות בודק ובוחר תפילין
ומזוזות שלהם, וכל אשר ימצא שם בדק משאר מצוות, והוא
מנהג טוב" - שעל ידי זה יתוסף בברכת ה' בכלל, ובפרט בברכת
כתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה¹⁸.

יד. כדאי ונכון ביותר שכל אחד ואחד ישתדל לפרסם זה (נוסף
על הקיום בעצמו) בכל מקום שידו מגעת, בכל מקום ומקום, לכל
אחינו בני" - שליט"א¹⁹.

(שמעלה מתואר מלך), היא למעלה מגדר ציוני". ושם ע' 239: "ועד"ז מובן בנוגע לענין
השמחה - שלא נתפרש להיותו דבר המובן מאליו, ואדרבה, השמחה מצד גילוי המלך
בשדה היא באופן נעלה יותר מאשר בעיר הבירה והיכל המלך. ויש להוסיף, שמכיון
השמחה מצד מלך בשדה היא ע"פ טבע האדם - ובפרט ע"פ שכל - יש לצלל טבע זה
בעבודת האדם".

12) התועדויות ע' 234 הערה 93: "ויש לומר, שגם השמחה דפורים שהיא "עד דלא
ייע", למעלה מהמדידות וההגבלות דטעם ודעת (כי הגילוי דפורים הוא למעלה
מהשתלשלות . . .) - מ"מ, מזה שיש ציווי על שמחה זו (חייב לבסומי כו' עד דלא ידע),
מוכח שיש "ציווי" בהשמחה (אלא "שציווי" זה הוא למעלה מהדעת), משא"כ באלול. וצ"ע".

13) ש"פ שופטים תשמ"ח - התועדויות ע' 234: "שמחת יו"ט, מכיון שהשמחה
היא מהגילוי אור שמאיר ביר"ט, לכן היא במדידה והגבלה, לפי מעלת האור דהיר"ט, ולכן
יש על זה ציווי וחובל". משא"כ השמחה דחודש אלול וכו".

14) ראשי-דברים מהתועדויות דש"פ תצא י"ד אלול תנש"א.

15) ש"פ ראה תשמ"ח - התועדויות ע' 209: "כמובא באחרונים ש"נוהגים כשכותב
אדם לחבירו אגרת שלומים מן ר"ח אלול עד יוה"כ רומז לו . . . שהוא מעתיר עליו שיוכה
בימי הדין הבאים לטובה להיות נכתב ונחתם בספר חיים טובים", אשר, ברכתו של איש
ישראל, ובפרט בעת רצון, חודש הרחמים, כשהמלך בשדה כו' ומראה פנים שוחקות
לכולם, וממלא בקשותיהם כו' - מוסיפה בברכתו של הקב"ה למלא משאלותיהם של
אחי"א מישראל, בכל המצטרף להם, בגשמיות וברוחניות גם יחד".

16) שיחת כ"ב אלול תשמ"ח - התועדויות ע' 332-3: "מנהג ישראל לברך איש את
רעהו בכתיבה וחתימה טובה החל מר"ח אלול . . . ומובן, שבחודש אלול גופא הולך
וניתוסף בזה מיום ליום, ועאכ"כ בימי סגולה, כמו, ו"י אלול, ובפרט השבת הקשור עם
התחלת הסליחות, ב"מוצאי מנוחה" (לאחרי שכבר עבר רובו ככולו של חודש אלול,
שהמלך בשדה), והולך ומוסיף מיום ליום בימי הסליחות עצמם, ועאכ"כ השבת
שלאח"ז (שממנו מתברך ר"ה), שאף הוא מתברך מהשבת שהשבת דהתחלת הסליחות - שבימי
סגולה אלו ניתוסף בזה כהנה וכהנה, עד להוספה שבאין ערוך. ולכן, יש לצלל את
ההזדמנות הנוספת ולברך עוה"פ כו".

17) שיחת ג' דסליחות, כ"ד אלול תשמ"ח - התועדויות ע' 339: "ומכאן, שגם להם
ניתן הנח להמשיך את ברכת ה', שהרי בכל"כ ענינים יש לקטנים כח כמו המבוגרים
[...ואדרבה, הילד מבקש מהמבוגר שיברכהו, מ"מ, מכיון שבזמנינו ישנם ילדים שאינם
מתנהגים בכבוד הראוי כו', הרי טוב שינצלו זאת לענינים חיוביים וטובים, ברכות כו',
ובפרט בימי סגולת].

18) ש"פ ראה תשמ"ח - התועדויות ע' 209. מטה אפרים א"ח סתקפ"א ס"י.

19) ש"פ ראה תשמ"ח - התועדויות ע' 209.

אם לא תקעו בשופר בשחרית לתקוע לאחר מנחה
טו. אם מסיבה טובה (שעסקו בתורה ומצוות שהזמן גרמא) - לא
תקעו בשופר בסיום וחותם תפילת שחרית, הרי מנהג נכון
שיתקעו בשופר אחרי תפילת מנחה²⁰.

להתעסק בעסקנות ציבורית גם כשצריך לוותר על השלימות שלו
טז. בחודש אלול צריכה להיות הדגשה יתירה על העבודה עם
הזולת וכלל ישראל [גם בעסקנות ציבורית], גם כשצריך לוותר
לפי שעה על השלימות שלו לטובת הזולת, ובפרט שסוף כל סוף
לא יחסר מאומה בשלימות שלו²¹.

בחודש אלול הצדקה צריך להיות דבר חשוב מצד הנותן ומצד המקבל
יז. נתינת הצדקה בחודש אלול צריך להיות באופן ד"מתנות
(לאביונים)", הן מצד כמות הצדקה והן מצד איכות הצדקה -
שתהי' דבר חשוב הן מצד הנותן והן מצד המקבל²².

לפרסם בכל מקום ע"ד ההשתדלות בנתינת צרכי החג לכל הזקוקים
יח. חודש אלול הוא גם הכנה לקראת ראש השנה והמועדים
דחודש תשרי בכלל²³. ולכן הרי זה זמן המתאים לספק את צרכי
החג לכל אלו שזקוקים לכך, מתחיל מראש השנה²⁴ ועל דרך זה
צרכי החג דערב יום הכיפורים ומוצאי יום הכיפורים, וכו'²⁵.

יט. לפרסם בכל מקום ומקום (כולל אלו שהולכים לדבר
בבתי-כנסיות²⁶) ע"ד ההשתדלות בנתינת צרכי החג לכל הזקוקים
שלושים יום לפני החג²⁷, ועוד לפני זה בנוגע לצרכי ראש השנה,
כלשון הכתוב "אכלו משמנים ושתו ממתקים"²⁸.

20) ראשי-דברים משיחת יום ג' דסליחות כ"ד אלול - לנשי ובנות חב"ד - תנש"א:
"וכמודבר כמ"פ ויש רמז בזה בכמה מקומות".

21) ש"פ שופטים תשמ"ט - התועדויות ע' 243: "ואדרבה, ע"י פעולתו עם הזולת
נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים כה. ובפרטיות יותר - שביחד עם ההוספה בכל
עניני העבודה שלו צריך להוסיף בחודש אלול גם בעסקנות ציבורית, הן לטובת כלל
ישראל, והן לטובת כל יחיד ויחיד מישראל (כולל שיתוסף אצלו בכל עניני העבודה
דחודש אלול), ובכללות - החשבון של כללות העבודה במשך השנה החולפת ושל ההכנה
לשנה הבע"ט, כולל גם בנוגע לקיום המנהגים המיוחדים דחודש אלול, החל מהמנהג
דתקיעת שופר, המנהג דאמירת המזמור "לדוד ה' אורי וישע" (עד אחר הוש"ר), וכן
המנהג דאמירת ג' מזמורי תהלים מיום ב' דר"ח אלול עד יוה"כ, וביוה"כ פ' ל"ו מזמורים
(כ"ז נוסף על השיעור החדשי), וכי"ב בשאר מנהגי ישראל, נהרא נהרא ופשטי".

22) שיחת כ"ו מנחם אב תשמ"ט - התועדויות ע' 209: "בעמדנו לאחר ש"ק מברכים
החודש אלול, יש לעורר אודות אחד הענינים העיקריים דחודש זה, המרומז בראשי
תיבות הידועים דחודש אלול, שא' מהם הוא 'איש לרעהו ומתנות לאביונים' - רמז
לענין הצדקה. ו"ל הדיוק בזה: תוכן הענין דמתנה "מתנות לאביונים" - בלשון בני
אדם ובהנהגת בני אדם, קאי על נתינה של דבר חשוב (ולא רק שוה פרוטה או אפי'
פרוטה ומחצה או ב' פרוטות וכי"ב), וטעם הדבר מובן ע"פ מאח"ל שנתנית מתנה היא
מפני ש"עביד נייחא לנפשי", היינו שמקבל המתנה גרם להנותן נח"ר, וממילא מובן
שהמתנה צ"ל דבר חשוב הן מצד הנותן - שכאשר הנותן הוא אדם חשוב, אזי המתנה
חשובה עוד יותר וככל שתגדל חשיבותו כן תגדל חשיבות המתנה, והן מצד המקבל -
שהמתנה תהי' דבר חשוב ביחס אליו, שכאשר יספר שקיבל מתנה מפב"פ או שרואים
את נתינת המתנה, יהי' ניכר שקיבל דבר חשוב, וכפי שרואים בפועל במנהג בני אדם גם
בנוגע למתנות לבני הבית, כנהוג בכמה מאורעות לתת לבני הבית מתנות כו'. ומזה ישנו
לימוד והוראה בנוגע לנתינת הצדקה בחודש אלול שצ"ל . . . נתינה מפני ש"עביד נייחא
לנפשי" ומובן בפשטות שהיינו דוקא כאשר ע"י המתנה מוכיח הנותן עד כמה המקבל נחשב
בעיניו וראוי לקבל את המתנה, ופשטיא - שאין מקום לנתינה שהיא היפך הכבוד וכי"ב".

23) "החל מר"ח אלול, שלושים יום קודם ראש השנה, ובפרט מט"ו אלול - שבועיים
קודם ר"ה, ושלושים יום קודם חג הסוכות".

24) "כשישנו החיוב של "אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לר"י".

25) ש"פ תצא תש"ג - התועדויות ע' 230-1: "ולאח"ז - חג הסוכות, שמיני עצרת
ושמחת תורה".

26) ראשי-דברים מהתועדויות דש"פ תצא תנש"א.

27) ש"פ תצא תנש"א - ע' 241: "כדי שיוכלו להתכונן לזמן שמחתנו" מתוך מנוחה
שמחה וטוב לבב".

28) שם.

מוקדש לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח,

ולזכות החתן הת' שלמה שיח' והכלה מרת חנה רבקה תח"ו הרשקופ

לרגל נישואיהם בשעתומ"צ ביום ג', ח"י מנחם-אב, ה' תהא שנת אראנו סגולת

נא לתלות על כותלי בית הכנסת, ומצווה לפרסם בכל מקום! כתובתינו באינטרנט: <http://www.moshiach.net/blind>

יחיא אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד